

SGP

Vaste Koers

2026-2030

Inhoudsopgave

SGP	0
VASTE KOERS	0
2026-2030.....	0
INHOUDSOPGAVE	1
INLEIDING.....	3
1. KERNWAARDEN EN DRIJFVEREN	4
<i>Liefde tot God en elkaar</i>	<i>4</i>
<i>Liefde voor de dienst aan God</i>	<i>4</i>
<i>Liefde voor de dag van God.....</i>	<i>5</i>
<i>De overheid in dienst van God</i>	<i>5</i>
<i>Respect voor gestorvenen</i>	<i>5</i>
<i>Ruimte voor verschil, discriminatie, LHBTIQ+.....</i>	<i>6</i>
2. GEMEENTEBESTUUR EN ONDERSTEUNING.....	7
<i>Interactie met de inwoners en burgerparticipatie.....</i>	<i>7</i>
<i>Besturen mét de samenleving.....</i>	<i>7</i>
<i>Verbinden</i>	<i>8</i>
<i>Zichtbaarheid en bereikbaarheid.....</i>	<i>8</i>
<i>Integriteit</i>	<i>9</i>
<i>Samenwerking zoeken.....</i>	<i>9</i>
<i>Verbonden in netwerken.....</i>	<i>9</i>
3. VEILIGHEID	11
<i>Preventie</i>	<i>11</i>
<i>Politie</i>	<i>11</i>
<i>Boa's.....</i>	<i>12</i>
<i>Brandweer</i>	<i>12</i>
<i>Discriminatie en geweld.....</i>	<i>13</i>
4. VERKEER EN VERVOER	14
<i>Bereikbaarheid en optimale doorstroom</i>	<i>14</i>
<i>Veiligheid.....</i>	<i>15</i>
<i>Duurzaam vervoer</i>	<i>15</i>
5. ECONOMIE	17
<i>Lokale economie</i>	<i>17</i>
<i>Economie van de toekomst</i>	<i>17</i>
<i>Zorg voor ondernemers.....</i>	<i>18</i>
<i>Visie op de arbeidsmarkt</i>	<i>19</i>
6. FINANCIËN	20
<i>Transparantie.....</i>	<i>20</i>

Financieel beleid	20
Subsidiebeleid	21
7. SOCIAAL DOMEIN	22
Welzijn, jeugd- en jongerenwerk	22
Jeugd en gezin	22
Zorg (voor ouderen) en welzijn (wmo), ondersteuning vrijwilligers en mantelzorgers	24
Werk, inkomen en arbeidsmarkt.....	25
8. ONDERWIJS.....	27
Onderwijshuisvesting/Campus	27
Onderwijsachterstanden tegengaan.....	27
Thuiszitters.....	28
Leerlingenvervoer	28
Onderwijs en zorg	28
Integrale kindcentra.....	29
9. SPORT, ERFGOED EN RECREATIE	30
Sport.....	30
Cultuur.....	30
Archeologie en erfgoed.....	31
10. VOLKSGEZONDHEID EN DUURZAAMHEID.....	34
Rentmeesterschap	34
Volksgesondheid.....	34
Milieu en leefomgeving.....	35
Beheer van openbare ruimte.....	36
Milieu en afval.....	36
Volksgesondheid en houtstook.....	37
Duurzame energievoorziening	37
Ondersteunen duurzaamheidsinitiatieven	39
Het opwekken van duurzame energie	39
Klimaatadaptatie.....	40
Kerncentrales.....	40
11. RUIMTE OM TE WONEN	42
Ruimtelijke ordening	42
Volkshuisvesting.....	42
Netcongestie en wonen.....	43
Inbreiding en uitbreiding	44
Huisvesting arbeidsmigranten	44
Onderdak voor mensen in nood.....	45
Huisvesting immigranten	46
Demografische ontwikkeling	46

Inleiding

De SGP is een christelijke partij. Wij baseren onze politieke visie op de Bijbel en de gereformeerde belijdenisgeschriften. Het christelijke geloof is betekenisvol en biedt een hoopvolle toekomst. Het biedt een moreel fundament voor het leven van mensen en voor de politiek. De SGP ziet de overheid als dienaar van God, die zich inzet voor het belang van de inwoners.

Het gemeentebestuur richt zich op de samenleving en beoogt het welzijn en de belangen van haar inwoners te dienen. De overheid is immers Gods dienaar, de burger ten goede. Haar gezag ontleent zij niet aan de bevolking, maar heeft zij van God gekregen. De SGP streeft naar een gemeentebestuur dat dicht bij de inwoners staat, dat van raadsleden, bestuurders en ambtenaren een luisterend oor vraagt en vervolgens een actieve betrokkenheid op het geheel van de samenleving.

De SGP staat voor een zuinig beleid, daardoor kunnen de belastingen binnen de perken worden gehouden. Wel is het nodig te zorgen voor een aantrekkelijke leefomgeving waar het goed werken en wonen is. De gemeente dient daarom ook te streven naar een gezonde economie, waar voldoende werkgelegenheid is. Naast werk dient onze gemeente voldoende ruimte te geven voor ontspanning in een groene en waterrijke omgeving. De geborgenheid in de kernen is een groot goed, mensen kennen elkaar en zorgen voor elkaar.

Zorg wordt steeds belangrijker, als het gaat om ouderen en jeugd. De huidige trend is dat ouderen langer thuis willen blijven wonen in plaats van in verzorgingshuizen. Daarom is het nodig meer levensloopbestendige woningen te bouwen. De zorg aan huis moet ook goed gefaciliteerd worden. Ziekenhuis Zorgsaam heeft een belangrijke functie; kwalitatief goede zorg dichtbij. Dat willen we graag zo houden.

1. Kernwaarden en drijfveren

Liefde tot God en elkaar

Liefde is het centrale thema van het christelijk geloof. God vraagt ons Hem lief te hebben boven alles en onze naaste als onszelf. Een leven volgens christelijke normen en waarden wil God zegenen. Daarom staat de SGP voor politiek volgens de Bijbelse norm. De SGP vindt een respectvolle omgang met elkaar daarom erg belangrijk.

Concreet:

- We bevorderen dat Gods goede Naam wordt gebruikt zoals bedoeld. De SGP is voorstander van een vloekverbod.
- Prostitutie is het tegenovergestelde van respectvol omgaan met elkaar. De SGP staat voor trouw en duurzame relaties. Daarom willen we geen bordelen en seksinrichtingen binnen onze gemeentegrenzen.
- Het draagt bij aan gezondheid, leefbaarheid en woonplezier wanneer de horeca tijdig sluit. Het streven is sluiting om middernacht. Horecaeigenaren hebben de vrijheid eerder te sluiten.
- Geen aanstootgevende reclame.

Liefde voor de dienst aan God

De SGP staat voor een overheid die het welzijn van de inwoners vanuit christelijke waarden en normen wil dienen. Godsdienst- en gewetensvrijheid zijn belangrijke waarden die voor ieder mens gelden. Dit vertrekpunt betekent volgens de SGP niet dat alle godsdiensten gelijk zijn. De democratie en rechtsstaat in Nederland zijn onlosmakelijk verbonden met hun christelijke wortels. Dit besef wil de SGP levend houden en vanuit dit besef wil de SGP handelen.

Concreet:

- De SGP wil het ambtsgebed (her)invoeren
- De gemeente zoekt actief de samenwerking met kerkgenootschappen bij thema's zoals armoedebestrijding, eenzaamheid, zorg voor kwetsbaren en maatschappelijke opvang. Hun netwerk en betrokkenheid worden benut en kunnen daardoor een betekenisvolle bijdrage leveren.
- We stellen ons terughoudend op bij bouwplannen van moskeeën.
- Er worden geen versterkte gebedsoproepen vanaf minaretten gedaan.

Liefde voor de dag van God

God heeft in Zijn wijsheid een rustdag aan de mens gegeven. Die rustdag is bedoeld om God te eren, Hem te dienen en naar elkaar om te zien. De zondag is in de christelijke traditie de rustdag.

Concreet:

- We streven ernaar dat de zondag weer een collectief rustmoment wordt in onze samenleving en economie.
- Waar winkels nu open zijn, pleiten we voor beperking of beëindiging van de openingstijden.
- Bescherming van (kleine) winkeliers en werknemers blijft cruciaal, zodat zij niet gedwongen worden op zondag hun winkel te openen en te werken.
- Het streven is om (sport)evenementen op zondag zoveel mogelijk te beperken, met als ideaal volledige zondagsrust.

De overheid in dienst van God

De SGP gelooft dat het een opdracht van de overheid is om Gods goede geboden inhoud te geven in het maatschappelijke leven. Daarom wil de partij geen overheids geld besteden aan zaken die haaks staan op de Bijbelse boodschap.

Concreet:

- Doelstellingen en activiteiten van subsidieontvangers mogen niet in strijd zijn met de Bijbel.
- Ook organisaties met een levensbeschouwelijke identiteit komen in aanmerking voor gemeentelijke subsidies.
- De SGP is tegenstander van zondagssport. De SGP pleit daarom voor het terugdringen ervan. Zolang er subsidie wordt verstrekt en zondagssport wordt voortgezet, wordt gestreefd naar afbouw of vermindering van de subsidie.

Respect voor gestorvenen

De SGP is principieel voor begraven. In het graf rusten gestorvenen tot de wederkomst van Christus. De gemeente zorgt voor voldoende en gepaste gelegenheid om te begraven.

Concreet:

- Tarieven voor de begraafrechten houdt de gemeente betaalbaar, zodat iedereen grafrechten kan kopen.
- Algemene begraafplaatsen worden goed onderhouden. De dienstverlening vanuit de gemeente rondom begrafenissen blijft op niveau.
- De gemeente maakt het mogelijk om grafrechten te kopen voor onbepaalde tijd.
- Kostendekkendheid is geen must. Hoge kosten kunnen aanleiding zijn voor crematie.

- De SGP is voorstander van natuurbegraven, deze graven worden niet geruimd, er is eeuwige grafrust.

Ruimte voor verschil, discriminatie, LHBTIQ+

De SGP streeft naar een samenleving waarin iedereen, ongeacht achtergrond of beperking, welkom is en zich gewaardeerd voelt. Vanuit Bijbelse naastenliefde zien we om naar kwetsbare mensen in hun situatie en bieden we ondersteuning waar nodig. Inclusie vraagt om wederzijds respect en ruimte voor verschil. De gemeente speelt een verbindende en faciliterende rol, met aandacht voor toegankelijkheid en maatschappelijke betrokkenheid. Het Lokaal Deltaplan aanpak tegen discriminatie geeft kaders aan de aanpak tegen discriminatie.

Concreet:

- De gemeente waarborgt dat niemand wordt gedwongen tegen het eigen geweten in te handelen. Vrijheid van meningsuiting en geloofsvrijheid blijven leidende principes.
- De gemeente kiest voor een brede aanpak van inclusie, waarin aandacht is voor de hele samenleving zonder nadruk op specifieke groepen of thema's.
- Inclusiebeleid richt zich op toegankelijkheid van publieke gebouwen, digitale diensten en openbare ruimtes, zodat iedereen kan deelnemen aan de samenleving.
- Stoppen met al het aanvullend beleid en de fysieke maatregelen voor de LHBTIQ+ doelgroep: regenboog-vlag, -zebrapaden en bankjes coming-outday, gastlessen en voorlichting, in samenwerking met partners zoals de politie (Roze in Blauw).
- Scholen zijn verplicht aandacht te besteden aan seksuele- en genderdiversiteit. Scholen geven hier invulling aan op een wijze die past bij hun identiteit, vaak door thema's als respect en sociale veiligheid centraal te stellen. Het is niet toelaatbaar dat met name jongeren (zelfs kinderen), maar niet alleen zij, te maken krijgen met een agressieve campagne die onzekerheid wil bevorderen over het geslacht waartoe men behoort.
- Vrijwilligersorganisaties die zich inzetten voor kwetsbare mensen in knelsituaties, zoals ouderen, mensen met een beperking en jongeren met psychosociale problemen, krijgen gemeentelijke ondersteuning.
- De gemeente stimuleert initiatieven en evenementen die de samenleving verbinden en respectvol omgaan met onze basale christelijke normen en waarden. Daarentegen vinden wij dat de gemeente geen evenementen moet faciliteren die bevolkingsgroepen bespotten, kwetsen en aanstootgevend zijn. De gemeente houdt rekening met anderen en toont respect voor hun geloof.

2. Gemeentebestuur en ondersteuning

Interactie met de inwoners en burgerparticipatie

De SGP vindt het belangrijk dat de gemeente bereikbaar en toegankelijk is voor haar inwoners. Bestuurders moeten daarom zorgvuldig luisteren en actief betrokken zijn op het geheel van de samenleving.

Met name bij complexe thema's zoals AZC's en woningbouw, waar schaarse ruimte en tegenstrijdige belangen tot spanningen leiden, is het van groot belang dat bestuurders transparant en eerlijk communiceren. Door niet alleen te luisteren, maar ook belangen zorgvuldig af te wegen in een transparant proces en keuzes vervolgens duidelijk uit te leggen, kan wederzijds begrip en vertrouwen worden versterkt.

Concreet:

- Het gemeentebestuur zoekt actief contact met de samenleving en luistert naar gevoelens, argumenten en zorgen van inwoners.
- Het gemeentebestuur draagt verantwoordelijkheid voor het 'algemeen belang', ook wanneer dat soms in strijd is met individuele belangen.
- Het gemeentebestuur zet zich maximaal in voor een zorgvuldige belangenafweging en een transparante procedure, met oog voor het draagvlak onder inwoners.
- De burgerparticipatie-ladder kent verschillende trappen, per taakveld stemmen we de betrokkenheid van de burger en het bedrijfsleven af. De SGP vindt dat bij ingrijpende projecten, realistische varianten onderzocht moeten worden en de burgers en de andere partners hier een nadrukkelijke rol in hebben.

Besturen mét de samenleving

Het gemeentebestuur hoeft zijn publieke taak niet alleen uit te oefenen. Wat de inwoner zelf kan aanpakken, neemt de overheid niet over. Veiligheid, leefbaarheid en zorgaanbod vormen de kerntaken van de gemeente.

Concreet:

- Het gemeentebestuur oefent zijn kerntaken uit. Ter bevordering van het draagvlak doet zij dit, voor zover mogelijk, in samenwerking met de samenleving.

- De gemeente stimuleert en ondersteunt maatschappelijke en particuliere initiatieven die bijdragen aan de behartiging van deze kerntaken.
- De gemeente stimuleert het zelforganiserend vermogen van inwoners en organisaties bij het realiseren van oplossingen binnen deze kerntaken.
- De gemeente bewaakt haar democratische legitimiteit, ook binnen samenwerkingsverbanden zoals veiligheidsregio's en omgevingsdiensten, en behoudt daarin een actieve rol. Zij stelt zich proactief op en voorkomt situaties waarin gepasseerd wordt door andere partijen.

Verbinden

Onze samenleving is heel gevarieerd. Er kunnen ontwikkelingen zijn die de veerkracht van een samenleving flink op de proef stellen. Het gemeentebestuur zet zich in voor vreedzaam samenleven en goede onderlinge verhoudingen in de maatschappij.

Concreet:

- Het gemeentebestuur is er voor alle inwoners.
- De gemeente zet zich in voor een veilige leefomgeving voor iedereen.
- De gemeente maakt zich sterk voor het beschermen en ondersteunen van de meest kwetsbaren.
- De gemeente zoekt naar verbindingen. Ze brengt initiatieven vanuit de samenleving bij elkaar, overbrugt verschillen en zorgt voor respect en uitwisseling tussen inwoners met uiteenlopende meningen en opvattingen

Zichtbaarheid en bereikbaarheid

De gemeente is de overheid die het dichtst bij de inwoner staat. Het gemeentebestuur is daarom zichtbaar, bekend en benaderbaar.

Concreet:

- De gemeente maakt werk van heldere communicatie en uitwisseling tussen besturen en inwoners.
- Informatieveiligheid en digitale bereikbaarheid van zowel de ambtelijke dienstverlening als het politieke proces moet continue worden gemonitord en doorontwikkeld.
- De gemeente moet de mensen die niet digitaal vaardig zijn zoveel mogelijk faciliteren en in elk geval de mogelijkheid bieden om een fysieke afspraak te maken. Een balie waar ouderen zo binnen lopen en direct geholpen worden is een must.
- Het gemeentebestuur is zichtbaar en gemakkelijk vindbaar in de samenleving, door bijvoorbeeld werkbezoeken, een toegankelijke website en door te investeren in contacten met inwoners.
- Mensen die nieuw in onze gemeente komen wonen, worden door de gemeente verwelkomd op een regelmatig georganiseerde 'nieuwe bewonersavond', waar ze

kennismaken met maatschappelijke organisaties en/of een welkomstpakket ontvangen.

Integriteit

Het vertrouwen in publieke bestuurders wordt steeds vaker op de proef gesteld. Discussies over integriteit, soms terecht maar ook vaak op basis van geruchten, onduidelijkheid of wantrouwen, kunnen het gezag van bestuurders ondermijnen. Het is daarom belangrijk dat bestuurders niet alleen integer handelen, maar ook zichtbaar en overtuigend laten zien dat zij dat doen.

Concreet:

- Bestuurders zijn eerlijk, oprecht en transparant in hun handelen. Zij staan altijd open voor verantwoording richting inwoners en collega's.
- Het gemeentebestuur bespreekt periodiek de integriteit van politieke ambtsdragers.

Samenwerking zoeken

De gemeente Terneuzen is geen eiland. Ons belang overstijgt de fysieke grenzen van de gemeente. Daarom werken we samen met de Zeeuws-Vlaamse gemeenten en Zeeland breed. Ook over de grens zoeken we de samenwerking met onze Vlaamse burens. Wanneer we samenwerken kunnen we elkaar goed versterken en tegelijkertijd de eigen identiteit behouden. Dorps- en stadsraden hebben een toegevoegde waarde en een belangrijke klankbordfunctie. Ze agenderen de lokale aandachtspunten bij het gemeentebestuur.

Concreet:

- De SGP is tegen het centraliseren tot één gemeente Zeeuws-Vlaanderen.
- Dorps- en stadsraden koesteren en faciliteren.
- We beginnen alleen een samenwerking wanneer die duidelijke maatschappelijke en economische voordelen heeft.
- Als een gemeente autonomie moet inleveren, moet dat in balans zijn met de winst aan bestuurlijke kracht.

Verbonden in netwerken

Onze gemeente speelt een belangrijke rol in het netwerk van maatschappelijke organisaties. Als overheid hebben we een unieke verantwoordelijkheid, maar we zien ook de waarde van ruimte geven aan initiatieven vanuit de samenleving. Door samenwerking ontstaat een sterker en hechter netwerk waarin inwoners en organisaties tot hun recht komen.

Concreet:

- Onze gemeente neemt actief deel aan de (fijnmazige) netwerken van maatschappelijke organisaties en werkt samen om lokale uitdagingen aan te pakken.
- De gemeente erkent en ondersteunt de kracht van de samenleving door ruimte te geven aan initiatieven vanuit inwoners, kerken en verenigingen.

- Tegelijk blijft de gemeentelijke overheid zich bewust van haar unieke, door God gegeven, taak en autoriteit om recht en orde te handhaven en het algemeen belang te dienen.

3. Veiligheid

Veiligheid is een voorwaarde voor een goede samenleving. Inwoners willen veiligheid in hun huis, in hun wijk, in het verkeer, op school en op het werk. De zorg voor veiligheid is één van de kerntaken van de overheid. De politie draagt daarbij in de eerste plaats zorg voor de fysieke veiligheid.

De gemeente heeft een grote verantwoordelijkheid voor het gevoel van veiligheid van alle inwoners. Maar veiligheid en 'je veilig voelen' is niet iets wat de gemeente alleen kan realiseren. Ook woningcorporaties, instellingen, ondernemers en inwoners zelf spelen een belangrijke rol in het bevorderen van een veilige leefomgeving, zowel thuis, op het werk als onderweg.

De SGP hecht veel waarde aan samenwerking om veiligheid te bevorderen. Door samen te werken met partners, vrijwilligers, inwoners en ondernemers kan het veiligheidsgevoel in onze gemeente worden verbeterd. Initiatieven die bijdragen aan het bestrijden van criminaliteit en overlast verdienen steun en waardering.

Preventie

De SGP vindt dat preventie en handhaving onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn. Preventieve maatregelen helpen problemen voorkomen, terwijl handhaving zorgt voor een veilige en rechtvaardige samenleving. De gemeente straalt daadkracht uit in haar beleid en communicatie. Vandalisme, overlast en geweld tegen hulpverleners worden niet getolereerd.

Concreet:

- Buurtpreventie, buurtnetwerken, zoals Hoplr, en AED-projecten worden actief gestimuleerd en ondersteund.
- Kinderen krijgen op basisscholen voorlichting over sociale veiligheid om een goede basis te leggen voor respectvol gedrag.
- Er is speciale aandacht voor jeugd en gezinnen met complexe problemen, met zorg op maat om escalaties te voorkomen.
- De gemeente bestrijdt overmatig alcohol- en drugsgebruik met voorlichting, controles en geen alcohol op straat.
- De samenwerking met de reclassering wordt versterkt, zodat ex-gedetineerden begeleiding krijgen bij wonen en werk, om terugval te voorkomen en hen een nieuwe kans te bieden.

Politie

Ook onze gemeente krijgt steeds meer te maken met ondermijnende criminaliteit. Drugsdelicten, woninginbraken, (auto)criminaliteit en criminele activiteiten op bedrijventerreinen verschuiven van de stad naar het platteland. De SGP wil de doelen van de

Nationale Politie bundelen met gemeentelijke doelstellingen. Daardoor nemen de lokale mogelijkheden toe, zeker in het grensgebied en havens die een belangrijke rol vervullen in de drugscriminaliteit. Het is noodzakelijk om met alle partners samen te werken. De gemeente zorgt voor voldoende inzet van ambtenaren op het terrein van openbare orde en veiligheid.

Concreet:

- Gezien de toenemende criminaliteit en ondermijning in het grensgebied is de inzet van specialisten van de Nationale politie essentieel. Deze dienen naar rato van de ontwikkelingen toegevoegd te worden aan de lokale wijkagenten.
- Wijkagenten zijn onmisbaar in de kernen/wijken. Ze zijn zichtbaar op straat en betrokken, daarvan gaat een preventieve werking uit. De gemeente zet zich in voor één wijkagent per 5.000 inwoners.
- De gemeente heeft minimaal één steunpunt in Terneuzen, Axel en Sas van Gent waar inwoners de wijkagent kunnen spreken.
- De gemeenteraad bepaalt welke thema's lokaal de meeste aandacht nodig hebben. Denk bijvoorbeeld aan ondermijnende criminaliteit, woninginbraken en overlast van drugshandel.
- De gemeente hanteert een streng drugsbeleid en staat geen coffeeshops toe.
- Er komt meer ruimte voor opsporing van lokale criminaliteit –zeker in buitengebieden-, de gemeenteambtenaren zijn alert tijdens het uitvoeren van hun taak in het buitengebied. De burgers melden vermoedens van illegale activiteiten via meldmisdaadanoniem.nl
- De gemeente zet zich maximaal in voor het realiseren van korte aanrijtijden van politie, ambulance en brandweer.
- De aanrijtijden van hulpdiensten worden jaarlijks in de gemeenteraad besproken.
- Hindering van politie en andere hulpverleners hard aanpakken.

Boa's

Boa's (buitengewoon opsporingsambtenaren) mogen geen politietaken overnemen. De SGP vindt dat hun inzet beperkt moet blijven tot taken die binnen hun bevoegdheden passen.

Concreet:

- De taken van boa's blijven duidelijk afgebakend en binnen hun specifieke bevoegdheden. Politietaken blijven de verantwoordelijkheid van de politie.
- Als boa's in uitzonderlijke gevallen zwaardere verantwoordelijkheden krijgen, moet hun uitrusting hierop worden aangepast, zodat zij hun werk veilig kunnen doen.

Brandweer

Brandweer en ambulancezorg zijn belangrijke schakels in de zorg en veiligheid voor burgers. Er zijn regionale en grensoverschrijdende samenwerkingsverbanden, door samenwerking kunnen calamiteiten sneller en effectiever worden aangepakt. De gemeente moet volop

aandacht aan dit thema blijven geven.

Concreet:

- Het gemeentebestuur houdt goed contact met brandweervrijwilligers en stimuleert de werving van nieuwe vrijwilligers.
- Bij een ramp of crisis behoort de gemeente volledig voorbereid te zijn op haar taken. Voorbereiding, samenwerking en oefeningen verdienen daarom veel aandacht.
- De gemeente zet zich in om uitstroom van vrijwilligers te voorkomen.
- Gezien het belang van een goed georganiseerde brandweer zijn voldoende financiële middelen nodig.

Discriminatie en geweld

Ieder leven is intrinsiek waardevol. Daarom wijst de SGP geweld en discriminatie in elke vorm af. We hebben oog voor kwetsbare groepen en ondersteunen initiatieven die hun veiligheid vergroten.

Concreet:

- De gemeente heeft een meldpunt discriminatie en geweldsincidenten waar inwoners melding kunnen maken van onveilige situaties.
- Overlast in de woonomgeving door burens of verwarde personen is in toenemende mate een probleem en kan snel escaleren. De gemeente kan passende acties uitzetten door bijvoorbeeld tijdig buurtbemiddeling aan te bieden.

4. Verkeer en vervoer

Verkeer en vervoer blijven belangrijke aandachtspunten. Het toenemende aantal auto's vraagt om slimme en toekomstbestendige oplossingen. De SGP wil doorgaande verkeersstromen zoveel mogelijk buiten woonkernen houden om leefbaarheid en veiligheid te waarborgen. De ontsluitingsweg Laan van Othene is hiervan een mooi voorbeeld! Openbaar vervoer speelt een belangrijke rol, we zien toekomst voor de efficiënte manier waarop het nieuwe OV binnen onze gemeente nu geregeld wordt; met veel opstappunten en goed bereikbaar voor de inwoners. Daarnaast verdient fietsverkeer prioriteit, met veilige en goed onderhouden fietspaden én maatregelen om fietsen aantrekkelijker te maken, zoals voldoende stallingen en goede aansluitingen op OV-knooppunten. We hebben als SGP ons ingezet om de tunnel tolvrij te krijgen en dat is gelukt! Dit maakt dat er geen financiële drempels meer zijn voor inwoners en het bedrijfsleven om naar de overkant te reizen!

Bereikbaarheid en optimale doorstroom

Om de bereikbaarheid te vergroten pakt de gemeente actuele verkeersknelpunten met spoed aan, ook op de plekken waar autoverkeer stroopt. In veel kernen zoals in Axel is de kwaliteit van de klinkerbestrating onder de maat. We willen aandacht voor dit soort wegen, zodat deze comfortabel te berijden zijn en weinig geluidsoverlast voor aanwonenden veroorzaken.

Concreet:

- De SGP streeft naar een optimale ontsluiting van woonwijken. De werkwijze om via de Flex de dorpen en woonwijken te ontsluiten is een goede zaak, na enige tijd zal evaluatie nodig zijn om eventuele knelpunten aan te pakken.
- Aan de oostzijde van het kanaal van Gent naar Terneuzen een goederenspoor realiseren;
- Eventuele verdieping van het kanaal van Gent naar Terneuzen mag niet ten koste gaan van de langs het kanaal gelegen woonkernen. We scheppen de goede voorwaarden waarbij wonen en het kanaal zonder overlast naast elkaar kunnen bestaan.
- De gemeente stimuleert inwoners om te fietsen. We zien graag de aanleg van snelfietsroutes plaatsvinden, bijvoorbeeld Axel-Terneuzen, om het fietsen te stimuleren. Ontbrekende schakels in het fietspadennet worden aangelegd. De gemeente beperkt de wachttijden voor fietsers bij verkeerslichten.
- Bedrijven en organisaties vervoeren hun goederen zoveel mogelijk buiten de spits om.
- We maken een realistisch Gemeentelijk Verkeer- en Vervoersplan. Hierin staat hoe de gemeente komende jaren omgaat met verkeer en vervoer. Onlogische en onveilige maatregelen, zoals fietsers voorrang geven op rotondes doen we niet.
- Overlast door geparkeerde vrachtauto's op locaties waar dit niet is toegestaan moet strenger gehandhaafd worden. De gemeente richt parkeerlocaties in voor vrachtauto's met bijbehorende voorzieningen.

- We zien graag de ontwikkeling van een volwaardige truckverzorgingsplaats in het North Sea Port district. Dit is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van de haven, provincie en gemeente.

Veiligheid

Verkeersveiligheid is voor de SGP heel belangrijk, want ieder leven telt. De inzet is altijd om de verkeersstromen zo te geleiden dat iedereen op een zo veilig mogelijke manier kan deelnemen aan het verkeer. De wegen naar en rond scholen hebben speciale aandacht.

Concreet:

- Aandacht voor ontsluiting voor langzaamverkeer vanaf Hoek naar de brug van Slusikil.
- We willen veilige fiets- en wandelroutes van en naar de scholen en andere belangrijke centra in onze gemeente.
- De gemeente werkt samen met maatschappelijke organisaties, scholen en bedrijven om veilig verkeersgedrag te bevorderen.
- Doorgaande wegen blijven in principe 50 km/h, tenzij verkeersveiligheid anders vereist. In woonwijken geldt een maximumsnelheid van 30 km/h. Deze wegen moeten dan ook qua inrichting voldoen aan de richtlijnen voor een veilige 30 km/h-weg.
- Te hard rijden in de wijk moet streng worden aangepakt.
- We moeten de veiligheid kwetsbare verkeersdeelnemers, zoals voetgangers en fietsers, zoveel als mogelijk waarborgen.
- Samen met maatschappelijke organisaties, scholen en bedrijven werken aan goed verkeersgedrag. Voorbeelden hiervan zijn:
 - a. Theorie- en praktijkexamens op scholen;
 - b. Scootmobielcursussen;
 - c. Cursussen voor senioren op elektrische fietsen.
- We zorgen voor kwalitatief goede voorzieningen. De voetpaden liggen er strak bij en zijn geen struikelblokken voor met name onze ouderen. Bestrating is vrij van onkruid en begroeiing.

Duurzaam vervoer

Vervoer wil de SGP niet alleen goed geregeld hebben, maar ook zo schoon mogelijk.

Concreet:

- Er komen (meer) (snel)laadpalen in de openbare ruimte om elektrisch vervoer te stimuleren. Deze mogen geen belemmering opleveren voor rolstoelgebruikers en rollators.
- Er komen (voldoende/meer) oplaadpunten voor elektrische fietsen in het centrum. Ook willen we voldoende (beveiligde) fietsenstallingen.

- De gemeente werkt samen met bedrijven en werknemers om duurzaam vervoer naar werklocaties te realiseren. Dit kan bijvoorbeeld door plannen voor elektrische fietsen en scooters, door collectief vervoer en door 'smart mobility'.

5. Economie

De SGP zet zich in voor een gezonde economie die voorziet in ons levensonderhoud en bijdraagt aan het welzijn van de samenleving. Voor ons is de economie geen doel maar een middel. De economie is nodig om in ons levensonderhoud te voorzien Vanuit het Bijbelse rentmeesterschap zien we de verantwoordelijkheid om economische ontwikkeling in balans te laten zijn met zorg voor de schepping. .

Lokale economie

De gemeente stimuleert economische ontwikkeling die past bij de lokale beroepsbevolking en maakt doordachte ruimtelijke keuzes om een goede balans te behouden tussen economie, milieu, wonen, werken en recreëren. Duurzaamheid en efficiënt ruimtegebruik staan centraal. We zetten ons optimaal in om netcongestie tegen te gaan en voldoende energieaansluitingen te realiseren voor de te vestigen bedrijven.

Concreet:

- De gemeente trekt bedrijven aan met werkgelegenheid die past bij de lokale beroepsbevolking.
- We zetten ons optimaal in om netcongestie tegen te gaan en voldoende energieaansluitingen te realiseren voor de te vestigen bedrijven.
- De gemeente blijft zich inzetten voor een positief vestigingsklimaat voor ondernemers, ZZP'ers en grote(re) bedrijven. De gemeente zet in op een zo efficiënt mogelijk benutten van beschikbare ruimte.
- Ontwikkeling van de westelijke kanaaloever is alleen bespreekbaar wanneer de milieuoverlast beperkt is. De impact op het landschap en de kernen dient verzacht te worden door een kwalitatief hoogstaande landschappelijke inpassing.

Economie van de toekomst

Het economisch leven ontwikkelt zich razendsnel en vraagt om flexibiliteit en vooruitdenken. Goede ondernemers zijn alert en spelen op tijd in op gewijzigde marktomstandigheden en nieuwe ontwikkelingen. Het gemeentebestuur moet daarom regelmatig contact onderhouden met het lokale bedrijfsleven, om waar nodig het beleid aan te passen. Dat betekent dat we niet star vasthouden aan bestaande structuren. Nieuwe ontwikkelingen, zoals kunstmatige intelligentie, verdergaande digitalisering en de regionalisering van de economie, hebben grote invloed op de arbeidsmarkt en het bedrijfsleven. Om hier goed op in te spelen, is regionaal afgestemd beleid noodzakelijk. Innovatieve bedrijven die lokaal of regionaal samenwerken, spelen hierin een belangrijke rol. De gemeente moet proactief inspelen op deze ontwikkelingen en een ondersteunende rol vervullen.

Concreet:

- De gemeente blijft in constante dialoog met lokale bedrijven om snel en effectief in te kunnen spelen op veranderingen in de economie.
- Innovatie wordt gestimuleerd door het beschikbaar stellen van fondsen en faciliteiten.
- De gemeente trekt toekomstgerichte, innovatieve bedrijven aan door samen te werken binnen een regionaal beleid.
- Streekeconomie krijgt blijvende aandacht, we steunen daardoor de ondernemers in de gemeente Terneuzen. Regionale producten en samenwerkingen kunnen zo floreren. Lokale producten, zoals vlas, lenen zich voor duurzaam isolatiemateriaal.

Zorg voor ondernemers

Zelfstandige ondernemers, familiebedrijven en het midden- en kleinbedrijf vormen de ruggengraat van onze lokale economie. De gemeente moet hen actief ondersteunen, faciliteren en betrekken bij besluitvorming. Dit kan door hen te voorzien van goede locaties, duidelijke regelgeving en eenvoudige procedures. Regels moeten ondernemers beschermen en reguleren, niet belemmeren. Dat moet de insteek van alle regelgeving zijn.

Concreet:

- De gemeente heeft een bedrijfscontactfunctionaris die bedrijven helpt met al hun vragen en problemen.
- Nieuwe bedrijven worden ontvangen met een 'rode loperbenadering', zodat zij snel alle procedures en processen kunnen doorlopen.
- De gemeente stimuleert ondernemers om mensen met afstand tot de arbeidsmarkt in dienst te nemen en biedt hierbij ondersteuning.
- De beschikbaarheid van voldoende arbeidskrachten voor het MKB is een bron van zorg. De gemeente zet, in samenspraak met het bedrijfsleven, Zeeuws-Vlaanderen op de kaart als aantrekkelijk woon- en werkgebied.
- Waar mogelijk dereguleren we; we verminderen de regels!
- Lokale lasten worden beperkt om ondernemers financieel ademruimte te geven.

Zorg voor de agrariërs

Boeren en tuinders verdienen gemeentelijke steun. De circa 400 bedrijven zorgen voor directe en indirecte werkgelegenheid. Zij zijn belangrijk voor onze voedselvoorziening en spelen een goede rol in natuurbeheer en het behoud van onze landschappen. De gemeente creëert ruimte voor hen om hun bedrijf economisch gezond te houden. Regelgeving dient als een steun in de rug in plaats van als stok tussen de spaken. Een aantrekkelijk en vitaal platteland bepaalt in hoge mate welvaart en welzijn en een goede toekomst.

Concreet:

- Voor boeren en tuinders voert de gemeente een soepel beleid, met praktische ondersteuning bij vergunningverlening en bedrijfsontwikkeling.
- Nieuwe en bestaande bedrijven krijgen indien nodig actieve begeleiding om soepel door procedures en vergunningstrajecten te komen.

- De gemeente ondersteunt, waar mogelijk, agrariërs die (deels) stoppen met hun bedrijfsactiviteiten bij het ontwikkelen van nieuwe of aanvullende economische activiteiten.

Havens

North Seaports vervult een belangrijke economische rol, en versterkt daardoor de internationale samenwerking waardoor er meer oog is voor elkaars belangen. De gemeentelijke aandeelhoudersrol kan conflicterend zijn bij belangenverschillen van North Seaports en de omgeving.

Concreet:

- De gemeente steunt North Seaport bij de doelstellingen, het aantrekken van 'gezonde' bedrijven is een belangrijke aanjager voor onze economie.
- Het Portaal van Vlaanderen is het informatiecentrum voor de sluizen en de Kanaalzone en daarmee een belangrijke attractie voor Terneuzen.
- De havens kunnen een toeristische attractie worden, deze beter benutten.
- Het zeemanshuis vervult een belangrijke functie voor zeelieden en verdient de steun van de gemeente;

Visie op de arbeidsmarkt

De SGP wil de lokale economie stimuleren om werkgelegenheid voor onze inwoners te creëren. Daarom ziet de SGP graag dat de lokale bedrijven hun maatschappelijke verantwoordelijkheid hierin nemen. De nieuwe economie van winkelen via internet en robotisering vraagt om een bezinning op arbeid.

Belangrijk is om zowel betaald als niet-betaald werk te waarderen. De SGP vindt zorg, ondersteuning en vrijwilligerswerk essentieel voor het goed functioneren van de samenleving, daarom moet het gestimuleerd en meer gewaardeerd worden.

Concreet:

- De gemeente heeft grote waardering voor onbetaald werk zoals vrijwilligerswerk en mantelzorg en brengt dit ook tot uitdrukking.
- Voldoende werkgelegenheid voor alle opleidingsniveaus, jongeren en schoolverlaters.
- Samenwerking met de sociale dienst en UWV bij het vervullen van vacatures.
- De gemeente stimuleert ondernemers om mensen met afstand tot de arbeidsmarkt en mensen die re-integreren vanuit Dethon bijv., passend werk aan te bieden.
- Arbeidsmigratie mag geen gemakkelijke oplossing zijn voor tekorten op de arbeidsmarkt zolang een groot aantal Nederlanders nog in de bijstand zit. De gemeente zet in op het activeren van werkzoekenden uit de eigen regio.

6. Financiën

De gemeente Terneuzen voert een verantwoord financieel beleid en zorgt ervoor dat inkomsten en uitgaven in balans blijven. Dit waarborgt een stabiele reservepositie en voorkomt onverwacht stijgende lasten voor inwoners. De SGP zet zich in voor een solide financiële basis, waarbij uitgaven zorgvuldig worden afgewogen en doelmatig worden besteed.

Hoewel de gemeente steeds meer taken van het Rijk krijgt toebedeeld, blijven de bijbehorende financiële middelen vaak achter. De daljaren, waarin aanzienlijke tekorten op de begroting worden verwacht, vragen om scherpe prioritering en een efficiënte inzet van middelen. Onderzoek naar ombuigingen in het beleid zijn nodig zodat essentiële voorzieningen gewaarborgd blijven zonder de lokale lasten onnodig te verhogen. De SGP pleit voor een eerlijke verdeling van middelen vanuit het Rijk en zet zich in voor financiële transparantie en verantwoord bestedingsbeleid.

Transparantie

De SGP streeft naar maximale transparantie, ook op financieel gebied. Transparant zijn betekent inzicht geven in de financiële mogelijkheden.

Het gaat om belastinggeld dat merendeels wordt opgebracht door inwoners. Het vertrouwen van burgers in de manier waarop de gemeente met haar financiële middelen omgaat, is ook van betekenis voor de bereidheid tot het betalen van gemeentelijke belastingen en heffingen.

Concreet:

- De gemeente publiceert jaarlijks een overzicht van de financiële situatie, zodat inwoners inzicht krijgen in de beschikbare middelen.
- Alle bestedingen worden duidelijk verantwoord, met een overzicht van waar en hoe het geld wordt besteed.
- De risicoparaagraaf wordt altijd meegenomen in de begroting, zodat mogelijke financiële risico's inzichtelijk zijn voor alle betrokkenen.
- De raad blijft aan zet voor het besteden van gereserveerde middelen voor het aankopen van kapitaalgoederen. Het is niet transparant om besluiten daarover neer te leggen bij het college.
- We zijn absoluut niet gecharmeerd van potverteren, zoals een facelift van het stadhuis, dat ca. 8 miljoen extra kost.... We gaan zorgvuldig om met geld van de burgers en zetten dat in als het echt nodig is.

Financieel beleid

De SGP streeft naar een heldere, overzichtelijke en degelijke begroting.

Concreet:

- Lenen kost geld. Verder aflossen van leningen is blijvend noodzakelijk.
- Bij belastingverhoging wil de SGP terughoudendheid betrachten, als het nodig is in ieder geval stapsgewijs.
- Tarieven van rioolrecht, afvalstoffenheffing etc. zijn kostendekkend.
- Tarieven voor de begraafrechten behoeven niet kostendekkend te zijn, zodat iedereen grafrechten kan kopen.
- Kwijtschelding van gemeentelijke belastingen voor inwoners die van een laag inkomen moeten rondkomen.
- Uitgaven worden verantwoord besteed aan de juiste doelen, tegen een prijs die niet hoger is dan noodzakelijk. Het opbouwen van reserves is geen doel op zich, maar er moet wel gespaard worden om eventuele tegenvallers op te vangen.

Subsidiebeleid

Het subsidiëren van activiteiten van organisaties, verenigingen of instellingen beoogt altijd doelstellingen van publiek belang te ondersteunen.

Concreet:

- Ook identiteitsgebonden organisaties of instellingen hebben recht op subsidie wanneer zij activiteiten ontplooiën die van publiek belang zijn
- Wanneer doelstelling en activiteiten van de (potentiële) subsidieontvanger in strijd zijn met christelijke waarden of Bijbelse uitgangspunten zal de SGP aan een subsidievoorstel of -aanvraag geen steun kunnen verlenen.

7. Sociaal domein

De SGP vindt het belangrijk dat iedereen mee moet kunnen doen in de samenleving. Gelukkig gaat het met de meeste inwoners goed en zijn ze zelfredzaam. Maar dit lukt niet iedereen. Inwoners die daarbij hulp nodig hebben verdienen zorg, ondersteuning en bescherming. Kerken, scholen en maatschappelijke instellingen spelen hierin een belangrijke rol en worden intensief betrokken bij het gemeentelijke beleid.

Welzijn, jeugd- en jongerenwerk

In het sociaal domein zijn veel vrijwilligersorganisaties actief, vaak verbonden aan kerken of maatschappelijke organisaties. De SGP is kritisch op het uitbesteden van welzijnstaken aan één partij, omdat dit kleinere, lokaal gewortelde vrijwilligersinitiatieven kan verdringen.

Concreet:

- Lokaal actieve maatschappelijke organisaties en initiatieven op het gebied van zorg en welzijn verdienen gemeentelijke steun.
- Jeugd- en jongerenwerk krijgen ondersteuning. Maatschappelijke organisaties en kerken geven we de ruimte om dit op hun eigen manier in te vullen.
- De gemeente bevordert het werk van maatschappelijke organisaties die actief zijn op het gebied van armoedebestrijding, begeleiding van statushouders, schuldhulpverlening en het tegengaan van eenzaamheid. Voorbeelden daarvan zijn de Voedselbank, sociale fondsen, repair cafés, stichting Present, stichting Schuldhulpmaatje, de NPV, het Leger des Heils en Vluchtelingenwerk.
- De gemeente is verplicht om beleid op te stellen om suïcide te voorkomen. Samen met scholen, kerken en lokale organisaties wordt suïcidepreventiebeleid opgesteld. Deze sluit aan bij de landelijke wet integrale suïcidepreventie.
- Een betrokken en kritische adviesraad Sociaal Domein krijgt de nodige ondersteuning. De gemeente faciliteert zo'n adviesraad en gaat serieus om met de adviezen.

Jeugd en gezin

Als in een gezin liefde de boventoon voert, bloeien vaders, moeders en kinderen op. De overheid moet het gezin daarom koesteren en beschermen. Helaas gebeurt dat nu te weinig. Het individu – en dus niet het gezin – vormt vaak het uitgangspunt van gemeentelijk beleid. De SGP wil het gezin juist weer in ere herstellen. We hechten aan de primaire verantwoordelijkheid van ouders voor de opvoeding en het opgroeien van hun kinderen. Door tal van oorzaken, zoals de mentale gezondheid worstelen jongeren met stress, prestatiedruk, faalangst, eenzaamheid, angst en depressieve gevoelens. Daardoor is de instroom van jongeren in de jeugdzorg gigantisch, (16% van de jongeren in Terneuzen), dat kost de gemeente jaarlijks zo'n 30 miljoen. Wij zijn van mening dat we moeten stoppen met medicaliseren en de jeugdzorg als oplossing te zien, de focus moet meer liggen op wat er

speelt in het leven van mensen. We moeten niet alle kinderen die worden aangemeld screenen op mogelijke psychische en gedragsproblematiek. Laten we opvoedingsproblemen en mentale problemen bespreekbaar maken. Het gesprek met elkaar aangaan en bijv. aansturen op het stoppen met sociale media. Daarmee wordt de bron van de problemen aangepakt.

Een ander preventief programma is een nieuwe Aanpak Scheiden; die richt zich op het voorkomen van scheidingen en op passende, gezinsgerichte hulp. De moderne trend is dat iedereen succesvol moet worden. Het leven is echter niet maakbaar. Bij de geringste tegenslag of afwijking bij het opgroeien is er niet direct professionele hulp nodig.

Jongvolwassenen met een licht verstandelijke beperking dreigen tussen wal en schip te vallen. De samenleving wordt voor hen te ingewikkeld. Snellere en betere samenwerking tussen school, zorgaanbieder en gezin is nodig om te zien welke hulp en ondersteuning nodig is. Zelfdoding is doodsoorzaak nummer 1 onder jongeren. De gemeente gaat actief aan de slag met uitvoering van de Wet integrale suïcidepreventie.

Concreet:

- De gemeente moet de jeugdhulp doelmatiger en doeltreffend inrichten zodat het de vraag naar hulp en ondersteuning weer onder controle krijgt. Dit vraagt om een duidelijke visie, consistent beleid en scherpe(re) keuzes.
- Een laagdrempelig jeugdteam of 'Centrum voor Jeugd en Gezin' biedt toegankelijke ondersteuning.
- De gemeente gaat actief aan de slag met uitvoering van de Wet integrale suïcidepreventie.
- Kosten voor jeugdhulp blijven binnen het beschikbare budget, met nadruk op structurele financiering vanuit het Rijk.
- De gemeente geeft prioriteit aan het versterken van relaties en preventie van (v)chtscheidingen en lanceert een nieuwe Aanpak Scheiden. Dit is een laagdrempelig loket voor hulpvragen over relaties, huwelijk en gezin. Relatieondersteuning wordt gratis beschikbaar gesteld.
- De gemeente zorgt ervoor dat het wettelijke recht op keuzevrijheid van zorgvragers in de jeugdzorg in de praktijk wordt gewaarborgd, zodat zij zorg krijgen die aansluit bij hun levensovertuiging.
- Jongvolwassenen met een licht verstandelijke beperking dreigen tussen wal en schip te vallen. De samenleving wordt voor hen te ingewikkeld. Snellere en betere samenwerking tussen school, zorgaanbieder en gezin is nodig om te zien welke hulp en ondersteuning nodig is. Zelfdoding is doodsoorzaak nummer 1 onder jongeren. De gemeente gaat actief aan de slag met uitvoering van de Wet integrale suïcidepreventie.
- Ouders dienen meer rechtsbescherming te krijgen als ze geconfronteerd worden met ingrijpende maatregelen van de kinderscherming.
- Jongeren die niet thuis kunnen wonen, worden zoveel mogelijk opgevangen in een gezinshuis of pleeggezin. Het aantal jongeren dat in gesloten jeugdzorg verblijft dient zoveel mogelijk beperkt te worden.

- Pleegouders en gezinshuisouders worden actief ondersteund en gestimuleerd.
- Specialistische jeugdhulp wordt regionaal (in samenwerking met andere gemeenten) georganiseerd, met minimale administratieve lasten voor aanbieders.
- De gemeente is verantwoordelijk voor de aanpak van kindermishandeling en huiselijk geweld en houdt toezicht op goed feitenonderzoek bij jeugdbescherming.

Zorg (voor ouderen) en welzijn (wmo), ondersteuning vrijwilligers en mantelzorgers

De Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) legt de verantwoordelijkheid bij inwoners, maar de gemeente ondersteunt met zorg, begeleiding en hulp aan huis. Vrijwilligers en mantelzorgers zijn hierbij onmisbaar en verdienen actieve ondersteuning. Gemeenten zijn op grond van de Wmo 2015 primair verantwoordelijk voor het vormgeven van een aanpak tegen eenzaamheid. Gezien het aandeel ouderen in de gemeente Terneuzen, bijna 25%, is het noodzakelijk hier continu aandacht voor te hebben.

Concreet:

- Inwoners behouden keuzevrijheid binnen de Wmo, zodat zij zorg kunnen krijgen die past bij hun levensovertuiging.
- Sociale wijkteams blijven laagdrempelig en toegankelijk. Ze staan dicht bij de burger en kunnen direct ondersteuning en hulp bieden.
- Vrijwilligers krijgen waardering, zoals een jaarlijkse prijs en een passende verzekering.
- Mantelzorgers ontvangen een jaarlijkse, royale waardering van de gemeente. Er komt meer aandacht voor respijtzorg en andere manieren om mantelzorgers te ondersteunen!
- Wijkverpleegkundigen blijven cruciaal voor directe hulp aan hulpbehoevenden.
- De gemeente biedt goede voorzieningen voor psychosociale hulp, met keuzevrijheid voor levensbeschouwelijke instellingen.
- De gemeente biedt vrouwen die ongewenst zwanger zijn laagdrempelige psychosociale ondersteuning en helpt bij opvang, huisvesting en zorg voor hun kind.
- De gemeente zet "Een tegen eenzaamheid" nadrukkelijk op de kaart. Ze neemt de regierol en faciliteert een actieve aanpak. Inwoners, bedrijven, vrijwilligersorganisaties en maatschappelijke organisaties vormen een coalitie tegen eenzaamheid.
- Ouderen kunnen gratis computerlessen volgen in de Bibliotheek te Terneuzen, dit is een voorbeeld van gericht beleid tegen eenzaamheid.

Uitvoering sociaal domein

In Terneuzen is het grootste deel van de taken van het sociaal domein ondergebracht bij Aan-Z. Hiermee is dit een grote organisatie geworden die op vele terreinen actief is. Het

gevaar is dat deze zo veelomvattend zijn dat de zorgverlening in de knel komt. En dat de burger niet meer weet waar hij met zijn zorgvraag terecht kan. Overhevelen van nieuwe taken naar Aan-Z dient daarom zorgvuldig te gebeuren.

Concreet:

- Heldere en meetbare prestatieafspraken met uitvoeringsinstellingen;
- Zorgen voor een goede loketfunctie en doorgeleiding naar de zorg die nodig is. Eén loket moet het uitgangspunt zijn voor alle vragen;
- Heldere informatievoorziening organiseren, ook voor hen die digitaal minder vaardig zijn;
- Oog hebben voor zorgmijders. Signalen uit de samenleving serieus nemen.

Werk, inkomen en arbeidsmarkt

Zowel betaald als onbetaald werk draagt bij aan de samenleving. De SGP erkent de grote waarde van vrijwilligerswerk, mantelzorg en zorg, en beschouwt deze als niet minder belangrijk dan betaalde arbeid. Iedereen is verantwoordelijk voor verwerving van een eigen inkomen, maar de gemeente biedt steun aan degenen die dat niet zelf kunnen. Het sociale zekerheidssysteem is bedoeld als tijdelijk vangnet voor wie dat nodig heeft, niet als een structurele voorziening voor wie kan werken maar ervoor kiest dat niet te doen.

Concreet:

- Samen met bedrijven organiseert de gemeente leer-werkplekken voor het opdoen van werkervaring.
- Inwoners met een uitkering leveren indien mogelijk een tegenprestatie, bijvoorbeeld via vrijwilligerswerk.
- Jeugdwerkloosheid wordt actief aangepakt met hulp van het bedrijfsleven.
- De aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt wordt gestimuleerd via samenwerking tussen scholen en bedrijven.
- De gemeente geeft het goede voorbeeld door mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt binnen de organisatie een plek te geven en zet zich in voor een brede uitvoering van de banenafpraak, zowel binnen de gemeentelijke organisatie als bij lokale werkgevers.
- Schuldhelpverlening wordt toegankelijker gemaakt met schuldhelp van maatjes en persoonlijke dienstverlening.
- Een ruimhartig minimabeleid omvat kwijtschelding van belastingen, bijzondere bijstand en ziektekostenverzekeringen.
- Alleenstaanden met jonge kinderen of mensen met een zieke partner krijgen vrijstelling van de sollicitatieplicht.
- De gemeente voorkomt de armoedeval door eraan bij te dragen dat (meer) werken financieel aantrekkelijker is dan het ontvangen van een uitkering.

8. Onderwijs

Goed onderwijs is essentieel voor de ontwikkeling van onze inwoners en de samenleving als geheel. Het Rijk is verantwoordelijk voor de kwaliteit van het onderwijs, maar de gemeente speelt een belangrijke rol in het scheppen van randvoorwaarden. Denk aan passend onderwijs, leerlingenvervoer, onderwijshuisvesting en het tegengaan van onderwijsachterstanden. De SGP hecht veel waarde aan betrokkenheid bij lokaal onderwijs in alle kernen, waarbij de vrijheid van onderwijs absoluut leidend blijft.

Onderwijshuisvesting/Campus

De gemeente is verantwoordelijk voor de bekostiging van (vervangende) nieuwbouw en uitbreiding van scholen. Goede huisvesting biedt een gezonde en veilige leeromgeving en sluit aan bij de behoeften van scholen en leerlingen.

De bouw van de campus op Nieuwe Vaart is een besluit van het huidige college. Dit was niet onze keuze. We hebben gepleit voor een haalbaar, veel goedkoper alternatief aan de zuidzijde van het ziekenhuis. De kosten voor aankoop en de sanering van de gebouwen, om ruimte te maken voor de campus zijn nu al torenhoog.

Ook heeft dit college het plan gelanceerd om voor Scalda en de CTT nieuw te bouwen op de locatie campus Nieuwe Vaart. Via een verhuurconstructie aan Scalda en CTT acht men het risico voor de gemeente Terneuzen aanvaardbaar. Wij vinden het onaanvaardbaar om 40 miljoen te investeren in zo'n pand.

Concreet:

- Scalda en CTT blijven op de huidige locatie als er geen substantiële eigen bijdrage komt voor de bouw van de gebouwen bij de campus.
- Schoolbesturen en de gemeente werken samen aan een integraal huisvestingsplan (IHP) dat aansluit bij passend onderwijs en leerlingenvervoer.
- Duurzame en energiezuinige schoolgebouwen zijn een prioriteit; renovatie is een volwaardig alternatief voor nieuwbouw.
- Bij wijzigingen in leerlingaantallen past de gemeente tijdig het huisvestingsbeleid aan.
- Huisvesting wordt aangepast waar nodig om passend onderwijs te ondersteunen.
- De gemeente ondersteunt scholen in hun autonomie en stuurt niet op samenwerking of fusies.
- Ventilatie en binnenklimaat krijgen structureel aandacht.

Onderwijsachterstanden tegengaan

De gemeente biedt speciale programma's aan om kinderen met een onderwijsachterstand te helpen. Ze krijgt daar ook geld van het Rijk voor. De SGP wil laaggeletterdheid en taalachterstanden effectief aanpakken. Het bevorderen van leesgedrag onder jonge kinderen

is hierbij een belangrijk middel.

Concreet:

- Bij afspraken over resultaten van voor- en vroegschoolse educatie (VVE) staat de inzet van scholen centraal.
- Gelden voor VVE worden beschikbaar gesteld aan het onderwijsveld.
- De gemeente stimuleert samenwerking tussen scholen en bibliotheken om leesgedrag en taalvaardigheid te bevorderen, met een focus op de bestrijding van laaggeletterdheid en het versterken van de educatieve rol van bibliotheken.
- Bibliotheken worden ondersteund als kennis- en ontmoetingscentra waar inwoners terechtkunnen voor informatie, debat en sociale interactie rondom taal, geletterdheid en educatie.

Thuiszitters

Elk kind heeft recht op onderwijs, maar voor sommige kinderen is school tijdelijk of definitief niet de juiste plek. De gemeente werkt samen met scholen en jeugdhulp om thuiszitten te voorkomen en oplossingen te bieden.

Concreet:

- Onderwijs en jeugdhulp werken samen om thuiszitten te voorkomen, met oog voor complexe situaties.
- De gemeente minimaliseert wachtlijsten bij zorgaanbieders voor kinderen en jongeren met complexe problematiek.
- Leerlingen die vanuit een instelling terugkeren naar school, krijgen goede begeleiding.

Leerlingenvervoer

De gemeente draagt verantwoordelijkheid voor leerlingenvervoer, bijvoorbeeld voor kinderen met een beperking of voor leerlingen die verder moeten reizen vanwege een passende identiteit van de school.

Concreet:

- De gemeente blijft royaal in het ondersteunen van leerlingenvervoer.

Onderwijs en zorg

De gemeente waarborgt dat zorg-, welzijns- en onderwijsbeleid aansluit bij de identiteit van inwoners en instellingen, met ruimte voor eigen invulling door scholen, verenigingen en

organisaties.

Concreet:

- Onderwijs-zorgarrangementen moeten soepel verlopen, zonder dat ouders van het kastje naar de muur worden gestuurd.
- Zorgaanbieders die aansluiten bij de identiteit van leerlingen, ouders en scholen worden actief ondersteund en gestimuleerd.
- De gemeente werkt samen om scholen de kans te geven zorgmiddelen te bundelen, zodat ze eigen zorgprofessionals in de school kunnen inzetten.

Integrale kindcentra

Op veel plekken in het land worden Integrale kindcentra (IKC) ontwikkeld. Dit zijn voorzieningen voor kinderen van 0-12 jaar. Een IKC biedt scholen een kans om leerlingen vroeg bij de (identiteit van de) school te betrekken. Ook kunnen ze een goede doorlopende leerlijn bieden. Integrale kindcentra kunnen een goed instrument zijn om onderwijsachterstanden te bestrijden en sociale cohesie te bevorderen.

Concreet:

- Maatschappelijke initiatieven zoals peuterspeelzalen worden niet onnodig gehinderd met regels. De gemeente verstrekt ook subsidie aan initiatieven die de voorschoolse educatie bevorderen.
- Scholen mogen niet worden gedrongen of gedwongen om zich om te vormen tot een IKC of brede school.

9. Sport, erfgoed en recreatie

De SGP wil een hechte samen-leving, niet een 'naast-elkaar-leving'. Cultuur en aandacht voor cultuurgeschiedenis kunnen hierin een belangrijke rol spelen. Dat geldt ook voor verantwoord samen recreëren en sporten.

Sport

Regelmatige sportbeoefening draagt bij aan een gezonde levensstijl en heeft een belangrijke sociale en vormende werking, vooral voor jongeren. Extra aandacht gaat uit naar ouderen en mensen met een beperking. Het bevorderen van (commerciële) topsport ziet de SGP niet als een taak voor de overheid. Zondagsrust blijft voor de SGP een belangrijk uitgangspunt. Het houden van sportevenementen en openbare wedstrijden op zondag wordt daarom afgewezen. De SGP waardeert het wanneer gemeentelijke sportvoorzieningen zelfstandig worden gemaakt.

Concreet:

- De gemeente stimuleert sport, spel en gezondheid via samenwerking met scholen.
- Breedtesport krijgt ondersteuning door middel van toegankelijke en duurzame sportvoorzieningen.
- De gemeente ondersteunt maatschappelijke initiatieven en sportverenigingen actief bij het bieden van inclusieve sportmogelijkheden.
- Sportevenementen kunnen op maandag tot en met zaterdag worden georganiseerd.
- In onze waterrijke gemeente is het belangrijk dat kinderen leren zwemmen en dat er voldoende mogelijkheden zijn om de zwemvaardigheid op peil te houden. De SGP kiest voor het behoud van voldoende zwemgelegenheid.
- De SGP is voor het realiseren van outdoor fitness, daardoor kunnen mensen met een krap budget buiten aan de conditie werken.
- Het aanleggen van bijv. schelpenpaden in natuurgebieden bevordert het recreëren in de natuur.

Cultuur

De SGP vindt cultuurbeleving heel belangrijk. Het stimuleren van sociaal-culturele activiteiten kan daaraan bijdragen. Culturele activiteiten moeten ontstaan uit particulier initiatief. De gemeente vervult daarbij wel een stimulerende en ondersteunende rol. Er zijn helaas ook cultuuruitingen die in ethisch opzicht onacceptabel zijn.. Uiteraard mogen cultuuruitingen schuren. Maar reclame-uitingen, culturele activiteiten of kunstuitingen met een godslasterlijk, aanstootgevend of shockerend karakter wil de SGP uit de openbare ruimte weren. Ook dient de zondagsrust gerespecteerd te worden.

Met kunst in de openbare ruimte gaan we terughouden om. Een investering van 3 ton voor De Ballerina van de Zeeman vinden we ongepast.

Concreet:

- De gemeente zorgt voor een moderne, toegankelijke bibliotheek met bijbehorende maatschappelijke voorzieningen, zoals hulp bij digitale vraagstukken.
- Scholen krijgen ondersteuning bij natuur- en cultuureducatie. De gemeente geeft hun ruimte voor een eigen invulling, die bij de identiteit van de school past.
- De gemeente steunt lokale media, zodat zij inwoners onafhankelijk informatie kunnen geven. Ook zijn deze media een platform voor de maatschappelijke dialoog.
- De gemeente stimuleert samenwerking tussen scholen en muziekscholen om muziekonderwijs toegankelijk te maken voor alle kinderen. Mooie initiatieven, zoals schoolorkesten en samenspelprojecten, krijgen waar mogelijk ondersteuning.
- Samenwerking met de Zeeuwse volksuniversiteit in het lokaal aanbieden van cursussen wordt bevorderd.
- We zijn terughoudend met het plaatsen van kunst in de openbare ruimte.

Archeologie en erfgoed

Archeologie en erfgoed zijn verbonden met de lokale identiteit van dorp, stad en streek. Wanneer een gemeente monumenten en cultuurhistorisch erfgoed behoudt, is ze aantrekkelijk voor inwoners en toeristen. De rijke geschiedenis blijft zichtbaar in de bebouwing, maar ook in de openbare ruimte en in het cultuurlandschap. Kerkgebouwen, vooral de oudere, spelen daarbij een unieke rol. Ze vormen niet alleen historische en architectonische hoogtepunten, maar zijn ook van grote maatschappelijke waarde.

Concreet:

- De gemeente voert actueel beleid voor archeologie en cultuurhistorie, zodat waardevolle historische elementen en plaatsen behouden blijven en zichtbaar zijn. Door strikt toe te zien op de kwaliteit van de monumenten, voorkomen we daardoor dat deze objecten geheel verpauperen. De instandhouding van monumenten kost veel geld, dit is een aandachtspunt omdat eigenaren soms niet de middelen hebben om een restauratie te bekostigen.
- De gemeente stelt het monumentenbeleid in samenwerking met de gemeenschap vast.
- Cultuurhistorische verenigingen worden ruimhartig ondersteund door de gemeente.
- In het bijzonder gemeentelijke monumenten en beeldbepalende panden moeten in goede staat van onderhoud verkeren. Verduurzamen van deze panden is voor de SGP een belangrijk aandachtspunt.
- In oude en authentieke wijken en straten wordt gebouwd met oog voor de geschiedenis.
- Straatnamen en standbeelden met historische betekenis worden behouden, met toevoeging van context en educatie waar nodig om inzicht te geven in de geschiedenis.
- De SGP onderstreept het belang van de gemeentelijke kerkenvisie, omdat deze een erkenning vormt van kerkgebouwen als belangrijke dragers van historisch en cultureel

erfgoed. De gemeente ondersteunt initiatieven om kerkgebouwen in stand te houden en, wanneer nodig, een passende (neven)functie te geven.

- De gemeente onderhoudt het contact met alle partijen die betrokken zijn bij de uitvoering van de kerkvisie. De SGP bepleit dat de visie elke vijf jaar wordt getoetst op actualiteit en zo nodig bijgesteld.
- De gemeente stelt jaarlijks een prijs beschikbaar voor het mooist onderhouden of gerestaureerde monumentale pand.

Recreatie en Toerisme

Mensen hebben behoefte aan ontspanning. De SGP wil daarom bijdragen aan recreatie die Bijbels verantwoord is en oog heeft voor de omgeving. De gemeente moet vooral goede randvoorwaarden scheppen, waarbij recreatie en natuur in balans blijven.

De SGP vindt dat recreatie en natuurbelangen in evenwicht moeten blijven en dat inwoners blijvend toegang moeten houden tot groene gebieden, zoals recent is verwezenlijkt via het rondje Otheense kreek.

Toerisme is positief voor de economie van de gemeente Terneuzen. Daarom ondersteunen we goede initiatieven op het gebied van toerisme en recreatie, daarbij koesteren we de zondagsrust.

De achterliggende jaren is er een sterke toename waar te nemen van campertoerisme. Camperbezoekers zijn van harte welkom. Het is echter wel belangrijk dat elke toerist gelijk behandeld wordt en geen overlast veroorzaakt. De gemeente waakt ervoor om haar recreatieondernemers te benadelen.

Concreet:

- De gemeente werkt aan het behoud en de ontwikkeling van recreatieterreinen, zoals natuur- en groengebieden, en waarborgt de bereikbaarheid en toegankelijkheid voor inwoners en bezoekers.
- Recreatievoorzieningen mogen geen onevenredige inbreuk maken op het buitengebied en de belangen van agrariërs.
- De gemeente zorgt voor een goede balans tussen recreatie en natuur, zonder onnodige beperkingen voor inwoners en bezoekers.
- De SGP verzet zich tegen recreatiezonering en andere maatregelen die de toegankelijkheid van natuur beperken.
- De SGP wil dat bij nieuwe bestemmingsplannen voldoende groen, water, speelvoorzieningen en wandel- en fietspaden worden meegenomen.
- De SGP wil dat de eigenheid van de kernen bewaard blijft, en is daarom geen voorstander van massarecreatie. Waar dit al plaatsvindt, moet er goede infrastructuur en toezicht zijn.
- De gemeente moet erop toezien dat er bij recreatieplekken buiten de bebouwde kom, zoals campings en speelweiden, voldoende basisvoorzieningen zijn. Denk bijvoorbeeld aan toiletten en parkeergelegenheid (al dan niet tegen betaling).
- De campers betalen een redelijk bedrag per overnachting waarin naast de onkosten ook toerismebelasting is inbegrepen.

- We ondersteunen toerisme, daarbij hebben we aandacht voor de zondagsrust.

10. Volksgezondheid en duurzaamheid

Rentmeesterschap staat centraal in het denken en handelen van de SGP. Het is onze verantwoordelijkheid om goed om te gaan met de schepping en te zorgen voor de volksgezondheid. Een duurzame samenleving waarin we onze kinderen en kleinkinderen niet belasten met de negatieve erfenis van deze tijd is essentieel. Milieuregels worden bij voorkeur op nationaal of internationaal niveau vastgesteld, maar de gemeente speelt een belangrijke rol in het lokaal waarmaken van deze afspraken.

Een ander aspect is de invloed op de kwaliteit van de leefomgeving van de industrie langs het kanaal van Gent naar Terneuzen. Inwoners in kernen krijgen te maken met geur-, geluid-, stof- en lichthinder. Handhaven is een middel om te toetsen of aan de vergunningsvoorwaarden wordt voldaan, maar blijkt in de praktijk lastig. Uitbreiding van watergerelateerde industrie zoals de Kanaalzone West is alleen onder strikte voorwaarden acceptabel. Waar mogelijk streven we naar economische groei met circulaire middelen en duurzame oplossingen.

Rentmeesterschap

God heeft de aarde aan de mens toevertrouwd om die te bouwen en te bewaren. Goed rentmeesterschap is daarom belangrijk. Natuurlijke hulpbronnen putten we niet uit. Tegelijk mogen we genieten van de vruchten van de aarde. We willen als goede beheerders zorgen voor de schepping.

Concreet:

- De gemeente betreft inwoners bij beleid rondom klimaat en duurzaamheid, zoals bij de uitvoering van de Regionale Energiestrategieën.
- Het accent ligt op de haalbare, betaalbare en realistische uitvoering van maatregelen gericht op de huidige energiedoelen, zonder de lat onnodig hoger te leggen.
- De gemeente stimuleert en ondersteunt inwoners en bedrijven bij duurzame initiatieven.
- Ze stelt een klimaat- en milieubeleid op, het gaat daarbij om grote opgaven. Van belang is dat bewoners, bedrijven en boeren een evenredige bijdrage daaraan leveren, waarbij gelet wordt op realisme en praktische uitvoerbaarheid.

Volksgezondheid

De volksgezondheid is een punt van aanhoudende zorg voor de overheid. Het is voor ons bruto nationaal geluk belangrijk dat welvaart en welzijn met elkaar in balans zijn. De

gemeentelijke overheid kan veel voor haar inwoners betekenen door in volksgezondheid en welzijn te investeren.

Het ziekenhuis Zorgsaam is een belangrijke voorziening, de SGP is van mening dat de gemeente zich sterk moet maken om onze inwoners optimale zorg te kunnen bieden.

Concreet:

- De gemeente stelt een gezondheidsplan op met concrete doelen voor beweging en het stimuleren van een gezonde levensstijl.
- Scholen krijgen ondersteuning bij voorlichting over bewegen, gezonde voeding en het voorkomen van verslavingen.
- We maken ons sterk voor ziekenhuis Zorgsaam; behoud van de spoedeisende hulp en alle specialistische zorg, zoals bijv. die rondom zwangerschap en geboorte, deze blijft in Terneuzen bestaan.
- Huisartsen en een goede mondzorg is belangrijk voor de gezondheid van onze inwoners daarom zorgen we voor een aantrekkelijk vestigingsklimaat.

Milieu en leefomgeving

De zorg voor het milieu begint lokaal. Door zorgvuldig om te gaan met onze leefomgeving kunnen we de schepping beschermen en de kwaliteit van leven verbeteren.

Het is goed wonen in de gemeente Terneuzen. De stad Terneuzen en Axel hebben de meeste inwoners, de overige 12 kernen hebben over het algemeen een dorps karakter of een monumentale uitstraling zoals de oude stad Biervliet.

De SGP is van mening dat de kwaliteit van de leefomgeving belangrijk is. Immers het welbevinden van de inwoners is een groot goed. Daarom is het nodig de leefomgeving in stad of dorp te koesteren. De bestrating van rijbanen en voetpaden is goed op orde.

Concreet:

- De gemeente schakelt over naar een duurzaam wagenpark.
- Zwaar vervuilende industrie en milieubelastende opslag nadrukkelijker handhaven, om overlast voor de omgeving te voorkomen. We zijn zeer kritisch als het gaat over opslag van zwaar verontreinigde bodemstoffen etc..
- We staan geen nieuwe vervuilende en overlast gevende industrie toe, zoals recyclebedrijven, zware chemische industrie etc. De kwaliteit van wonen is cruciaal.
- De gemeente stimuleert het gebruik van openbaar vervoer en de fiets om bij te dragen aan een goede leefomgeving..
- Agrarische bedrijven worden geholpen met verduurzaming door middel van informatie over en toegang tot subsidies.
- Initiatieven rond milieu- en natuureducatie op bijvoorbeeld scholen worden gestimuleerd vanuit de gemeente.
- De gemeente hanteert hetzelfde kwaliteitsniveau voor de openbare ruimte in steden en dorpen;

- De SGP vindt dat de huidige voorzieningen in de kleine kernen gehandhaafd moeten blijven;
- Intensief (zwaar)verkeer in oude stads- of dorpskernen ontmoedigen, de infrastructuur is vaak niet ingericht op dit verkeer.
- Voldoende seniorenwoningen bieden oudere inwoners de mogelijkheid om binnen de eigen omgeving te blijven wonen;

Beheer van openbare ruimte

Een groene en prettige leefomgeving bevordert de kwaliteit van leven. De pas vastgestelde Bosvisie in onze gemeente zal een belangrijk aandeel leveren aan de leefbaarheid van onze gemeente. Het beheer van water, verhardingen, verlichting, groen en speelvoorzieningen moet integraal en toekomstbestendig worden uitgevoerd. Bij werkzaamheden en groot onderhoud aan wegen en riolering geven we de openbare ruimte graag een kwaliteitsimpuls.

Concreet:

- De gemeente betreft inwoners bij de inrichting van de openbare ruimte.
- Openbare verlichting wordt duurzamer en lichtvervuiling wordt tegengegaan, met extra aandacht voor 'licht-hotspots' op bedrijventerreinen en in havens.
- Waardevolle natuur zoals bos(plantsoen)en houtwallen wordt behouden en uitgebreid.
- De gemeente voert een specifiek bomenbeleid met aandacht voor bestaande bomen, onderhoud en nieuwe aanplant. We leggen op diverse plaatsen z.g. snoepbosjes aan waarvan de inwoners gratis kunnen plukken.
- De gemeente bestrijdt hondenpoepoverlast door regelmatig hondentoiletten te reinigen en voldoende afvalbakken te plaatsen.
- Handhaving wordt aangescherpt; het niet opruimen van hondenpoep én het niet bij zich hebben van opruimmiddelen wordt beboet.
- De gemeente voert voorlichtingscampagnes om hondenbezitters bewust te maken van hun verantwoordelijkheid voor een schone openbare ruimte.
- De hondenbelasting wordt beëindigd. Voor veel (oudere) (eenzame)mensen is een hond een gezelschapsdier en een maatje!
- Speelterreinen worden goed verspreid, zodat elk kind op loopafstand van het huis veilig kan spelen.

Milieu en afval

Het verminderen van afval en het verbeteren van afvalscheiding staan centraal. De vervuiler betaalt, maar afvalinzameling moet kosteneffectief en toegankelijk blijven. We kijken als gemeente anders naar afval, omdat hergebruik van materialen in veel gevallen mogelijk is.

Concreet:

- Afvalscheiding wordt verbeterd om het milieurendement te verhogen.
- De kosten van afvalinzameling blijven aanvaardbaar voor inwoners.
- De gemeente stimuleert en ondersteunt circulaire initiatieven die het mogelijk maken afval weer als grondstof te gebruiken
- De gemeente zet zich in voor de omvorming van de milieustraat tot een pluslocatie, waar hergebruik en reparatie worden gestimuleerd en inwoners materialen kunnen aanbieden of ophalen voor hergebruik.
- De SGP is geen voorstander van Diftar, daar zitten te veel haken en ogen aan. We zien nu al dat het aanbod van afval op het milieustation daalt door de invoering van het pasjessysteem. Met die vrijkomende fin. middelen kan de afvalverwerking betaalbaar blijven.

Volksgesondheid en houtstook

Houtstook is een eeuwenoude manier van verwarmen en een hernieuwbare energiebron. Tegelijkertijd kan houtstook bijdragen aan luchtvervuiling en daarmee gevolgen hebben voor de volksgezondheid. Een volledig verbod is niet realistisch, maar het is wel noodzakelijk om maatregelen te treffen die overlast beperken en verantwoord stookgedrag bevorderen.

Concreet:

- De gemeente stimuleert het gebruik van moderne houtkachels die tot 85% minder fijnstof uitstoten dan traditionele open haarden.
- Bevorderen van vakkundige installatie en onderhoud van houtgestookte installaties door gekwalificeerde bedrijven, zodat deze voldoen aan geldende regelgeving en veilig functioneren.
- Vergroten van kennis bij Omgevingsdiensten en Toezicht en Handhaving, zodat overlastgevende situaties beter herkend en aangepakt kunnen worden.
- Ondersteunen van voorlichting en bewustwording over verantwoord stoken, onder andere door samen te werken met relevante vakorganisaties en de brandweer.
- Actief verwijzen naar betrouwbare informatiebronnen over weersomstandigheden en luchtkwaliteit, zonder dit te koppelen aan sturend of ontmoedigend beleid.
- De SGP is voorstander van een stookverbod bij bepaalde weersomstandigheden die vooral voor astmapatiënten nadelig zijn.

Duurzame energievoorziening

De energietransitie vraagt om actieve betrokkenheid van de gemeente. Energiebesparing heeft prioriteit, gevolgd door het verantwoord en duurzaam opwekken van energie. Het is belangrijk om inwoners en bedrijven te betrekken en draagvlak te creëren voor initiatieven, terwijl de gemeente zelf het goede voorbeeld geeft. De capaciteit op het energienet is

beperkt als gevolg van vergaande elektrificatie, onder andere in woningbouw en mobiliteit. Dit noemen we netcongestie. Dit is een probleem waar we de komende jaren mee te maken hebben. In geval van woningbouw, maar ook bij het verder verduurzamen van woningen en plaatsen van zonnepanelen. Het geleverd krijgen van energie is daarmee niet meer vanzelfsprekend.

Een betrouwbaar en toekomstbestendig energienet is cruciaal om klimaatdoelen te halen en klimaatadaptatie succesvol te laten zijn. Dit vraagt van de gemeente een creatieve benadering van alternatieven voor het energienet, zowel binnen als buiten het bestaande systeem.

Daarom is de SGP ook voorstander om de aanlandingen vanuit zee (energie van windmolenparken) via ondergrondse bekabeling naar Terneuzen aan te leggen. Waterstoffabrieken kunnen voor energie van het bedrijfsleven zorgen. Ook de realisatie 380KV+ 150kV station is nodig om de energievoorziening op peil te houden. We hebben ons de afgelopen jaren, met succes verzet tegen de bouw van het station bij de Knol en Wulpenbek. De bewoners zouden te zwaar belast worden door de negatieve aspecten van zo'n station. Onze motie had succes en de bouw van het station wordt nu op een andere locatie gerealiseerd.

Wat warmtenetten betreft moeten we de ambities bijstellen naar de werkelijkheid. De praktijk leert namelijk dat deze netten alleen tegen hoge kosten te realiseren zijn, daardoor is deze vorm van energie niet rendabel.

Concreet:

- De gemeente verduurzaamt gemeentelijke gebouwen en geeft hiermee het goede voorbeeld.
- We zetten in op zonne-energie op daken. Zonne-energie op goed bruikbaar bouwland wijzen we af gezien de 'vervuiling' van het landschap en het verloren gaan van goede landbouwgrond.
- Energiebesparing staat voorop. Initiatieven die energieverbruik verminderen, krijgen prioriteit boven het duurzaam opwekken van energie.
- De gemeente dringt aan op voldoende middelen vanuit het Rijk als landelijke energieambities bij gemeenten worden neergelegd.
- In het gemeentelijk beleid is aandacht voor zowel warmte als koeling. Nieuwbouw wordt groen en energiezuinig ingericht, met meer openbaar groen en minder betegelde tuinen.
- De gemeente werkt nauw samen met woningcorporaties om de sociale huursector te verduurzamen.
- Elke gemeente ontwikkelt visie en beleid om draagvlak voor duurzaamheidsinitiatieven lokaal en regionaal te vergroten. Hierbij zetten we in op betrokkenheid van lokale energievoorzieningsorganisaties.
- Bedrijven worden gestimuleerd en gefaciliteerd om hun bedrijfsvoering te verduurzamen.
- Netbeheerders geven inzicht in de capaciteiten en beperkingen van het energienet, zodat beleid hierop kan worden afgestemd en inwoners goed geïnformeerd zijn.

- De gemeente werkt actief mee aan initiatieven die netcongestie tegengaan, zoals het creëren van energiehubs.
- We leggen een 380 +150 kV station aan, zonder dat de inwoners daar hinder van ondervinden.
- We faciliteren de aanlanding van stroomkabels vanuit zee, deze worden ondergronds aangelegd. De bouw van waterstoffabrieken is nodig voor de energievoorziening van de fabrieken.

Ondersteunen duurzaamheidsinitiatieven

De gemeente kan bij uitstek de rol van onafhankelijke adviseur vervullen. Het is van belang dat inwoners en bedrijven zich gesteund weten door de lokale overheid bij het verduurzamen van hun huis, gedrag en leefomgeving. De rol van de gemeente is daarbij vooral faciliteren en ondersteunen. De gemeente kan sturen met groene leges en revolverende fondsen. De SGP is geen voorstander van structurele subsidiëring van particuliere duurzaamheidsinitiatieven.

Concreet:

- De gemeente geeft bij sociaal-economisch zwakkeren in de samenleving bekendheid aan duurzaamheidswinkels en groene regelingen. Deze groep mag niet de dupe worden van dure duurzaamheidsmaatregelen. Waar nodig en mogelijk wordt gebruik gemaakt van energiecoaches.
- Zaken als het aanbieden van gratis warmtescans kunnen de bekendheid van duurzaamheidswinkels vergroten.
- De gemeente treft stimuleringsregelingen voor energiebesparing in bestaande woningbouw
- De gemeente werkt proactief mee aan duurzaamheidsinitiatieven en brengt daarvoor de benodigde (ruimtelijke) procedures op orde.
- De gemeente ondersteunt energiecorporaties van inwoners.

Het opwekken van duurzame energie

De gemeente is geen initiatiefnemer voor het opwekken van duurzame energie. Dit initiatief ligt bij bedrijven, coöperaties en particulieren. De rol van de gemeente is het faciliteren van projecten die passen in de omgeving en kunnen rekenen op voldoende draagvlak. Het streven is dat de opbrengsten van energieprojecten lokaal blijven.

Concreet:

- De gemeente biedt ruimte aan innovatieve vormen van energieopwekking, zoals waterstoftoepassingen en thorium.
- Een windmolen heeft een grote ruimtelijke impact en brengt problemen met zich mee als slagschaduw, zicht- en geluidshinder en mogelijke gezondheidseffecten. Daarom passen we windmolens alleen in uiterste gevallen en onder zware voorwaarden op land toe.

- De SGP verwelkomt initiatieven van agrariërs die kleine windmolens bij hun boerderijen plaatsen, als manier om lokaal duurzame energie op te wekken en bij te dragen aan hun eigen energievoorziening.

Klimaatadaptatie

Naast vele andere partijen heeft de gemeente een belangrijke taak in klimaatadaptief handelen. Het gaat dan met name om thema's als wateroverlast, droogte, hitte en risico op overstromingen.

Voorbeelden van klimaat- of ruimtelijk adaptief handelen zijn onder andere het aanleggen van speelpleinen in stedelijke gebieden die ook dienen als wateropvang, het creëren van wadi's, deelname aan Operatie Steenbreek (het ontstenen en vergroenen van de buitenruimte), het realiseren van groene parkeerplaatsen en het aanleggen van natuurvriendelijke oevers.

Concreet:

- De gemeente werkt aan bewustwording en kennis over klimaatadaptief handelen.
- Bij de aanleg en reconstructie van wegen en het verbeteren van dijken legt de gemeente een koppeling met bos- en natuurontwikkeling.
- Bij de herinrichting van buitenruimte en woongebieden werkt de gemeente aan beperking van wateroverlast, droogte en hitte.
- De gemeente werkt naar een toekomstbestendige landbouw, zonder wateroverlast of watertekort.
- De gemeente neemt het voortouw in klimaatadaptief handelen, bijvoorbeeld door speelpleinen in stedelijke gebieden aan te leggen die ook als wateropvang fungeren, wadi's te creëren, groene parkeerplaatsen te realiseren en natuurvriendelijke oevers aan te leggen.
- De gemeente bevordert het plaatsen van een regenton door particulieren. Dit vermindert het gebruik van leidingwater en kan bijdragen aan het voorkomen van overbelasting van het rioolstelsel bij hevige regenbuien.

Kerncentrales

De Paulinapolder nabij Biervliet is een zoekgebied voor kerncentrales. Dit besluit heeft voor veel opschudding gezorgd rondom de zoeklocatie, er is weerstand tegen de komst van een kerncentrale in Biervliet. We zijn niet voor de bouw van kerncentrales op deze locatie. De centrales leveren namelijk veel maatschappelijke schade en overlast op, tijdens en na de bouw. Wij vinden andere zoeklocaties in Nederland beter geschikt voor de ontwikkeling van kerncentrales, zoals bijv een 3e Maasvlakte.

Concreet:

- Door de continue bouw (24/7) is er geen sprake van (zondags)rust en dat over een periode van zo'n 10 tot 15 jaar met ca 12.000 mensen op de bouwplaats
- De landschappelijke impact is enorm

- De kwaliteit van wonen in Biervliet staat onder druk en dreigt een 2e Doel te worden
- Goede landbouwgrond, waar generaties wonen en werken, wordt opgeofferd
- Op andere locaties, zoals in Borsele zijn reeds vergunningen voor handen voor een 2e kerncentrale.

11. Ruimte om te wonen

Wonen en werken zijn belangrijke thema's voor de gemeente. Een evenwichtig woningaanbod maakt de gemeente aantrekkelijk voor inwoners. De SGP zet zich in voor een goede balans tussen huur- en koopwoningen, met aandacht voor verschillende prijklassen en doelgroepen, zoals levensloopbestendige woningen. Bij ruimtelijke ontwikkelingen zijn Bijbels rentmeesterschap en respect voor cultuurhistorie en archeologie belangrijke principes. Het behoud van open ruimte en zorgvuldig ruimtegebruik staan hierbij centraal.

Ruimtelijke ordening

De Omgevingswet biedt kansen voor lokaal beleid en legt bij initiatiefnemers de verantwoordelijkheid om draagvlak te creëren. De SGP streeft naar een zuinig gebruik van de ruimte, waarbij grootschalige ontwikkelingen altijd in regionale samenwerking plaatsvinden. Een logische maatregel om meer woningen voor starters te creëren is het splitsen van bestaande kavels van woningen, zodat een tweede woning op zo'n perceel gebouwd kan worden.

Concreet:

- We staan het splitsen van woningen toe zodat van grote huizen 2 woningen gemaakt kunnen worden. Op percelen van voldoende grootte kan een 2^e woning worden bijgebouwd
- Nieuwe wijken worden goed aangesloten op het openbaar vervoer.
- Uitbreiding van bedrijventerreinen wordt gekoppeld aan revitalisering van bestaande terreinen.
- In de omgevingsvisie geeft de gemeenteraad de kaders aan voor de ruimtelijke ontwikkeling.
- Wij zijn van mening dat er voldoende passend woningaanbod moet zijn in de kernen. Daardoor kunnen inwoners die geboren en getogen zijn in de dorpen, in de eigen kern blijven wonen.
- Zorgen voor een goede loketfunctie en doorgeleiding naar de zorg die nodig is. Eén loket moet het uitgangspunt zijn voor alle vragen. We vinden het belangrijk dat cultuurhistorische waarden niet worden aangetast.

Volkshuisvesting

Voor elke doelgroep moeten er passende woonmogelijkheden zijn. We stemmen dat in Zeeuws-Vlaams verband af, dit is essentieel, aangezien demografische ontwikkelingen niet stoppen bij de gemeentegrenzen. De SGP wil aandacht voor nieuwe woonvormen, verduurzaming van bestaande woningen en energie neutrale nieuwbouw. Ook nieuwe woonvormen verdienen de aandacht omdat de woonwensen van inwoners

kunnen veranderen. De bestaande koop- en huurwoningen moeten worden verduurzaamd. Nieuwe woningen moeten energieneutraal worden gebouwd.

Concreet:

- De gemeente zet zich, samen met woningcorporaties en projectontwikkelaars, in voor een passend woningaanbod. Het aandeel sociale huur, goedkope koop en middenhuur wordt afgestemd op de behoefte in onze gemeente, niet op landelijke quota.
- Eigen inwoners en starters krijgen voorrang bij de toewijzing van woningen. De gemeente benut haar mogelijkheden om woningbouw te sturen ten gunste van eigen inwoners, zodat zij in hun dorp of stad kunnen blijven wonen.
- De verduurzaming van bestaande koop- en huurwoningen krijgt prioriteit, zodat woningen energiezuiniger en toekomstbestendiger worden.
- De gemeente voorkomt onnodige regels die woningbouw vertragen of beletten en stimuleert actief het gebruik van rijks- en provinciale subsidies voor woningbouw en duurzame woonprojecten.
- De gemeente biedt statushouders geen voorrangstatus, maar zorgt zo veel mogelijk voor passende woonruimte (al dan niet in een zelfstandige woning).
- Ouderen die langer zelfstandig willen wonen, worden actief ondersteund met voorzieningen en passende woonoplossingen.
- De gemeente bevordert mantelzorgwoningen door procedures te versoepelen en alleen een beperkte toets op de zorgbehoefte toe te passen, in lijn met landelijke richtlijnen.
- Tijdelijke huisvesting op recreatieterreinen blijft een gemeentelijke verantwoordelijkheid. De gemeente maakt hierin eigen, weloverwogen keuzes en laat zich niet dwingen door Haagse bemoeienis.
- Tijdelijke bewoning van recreatiewoningen kan in beperkte mate toegestaan worden, met duidelijke kaders in het omgevingsplan.
- De gemeente stimuleert de bouw van ouderenhofjes en andere gemeenschappelijke woonvormen, zodat senioren langer zelfstandig kunnen wonen in een sociale omgeving.
- Bij nieuwbouwplannen wordt nadrukkelijk rekening gehouden met de behoeften van ouderen, zoals levensloopbestendige woningen, goede toegankelijkheid en nabijheid van zorgvoorzieningen.

Netcongestie en wonen

Netcongestie vormt een steeds grotere uitdaging voor woningbouw en bedrijfsontwikkeling. Het elektriciteitsnet kan de groeiende vraag naar stroom niet altijd aan, wat kan leiden tot vertragingen bij nieuwe bouwprojecten en beperkingen voor bedrijven die willen uitbreiden of verduurzamen.

De SGP wil dat de gemeente in regionaal verband samen optrekt met omliggende gemeenten en netbeheerders om de belangen van inwoners en bedrijven te behartigen. Door tijdig knelpunten te signaleren en oplossingen te stimuleren, kan

de gemeente bijdragen aan een toekomstbestendige energievoorziening.

Concreet:

- De gemeente werkt samen met regio en netbeheerders om knelpunten in de elektriciteitsvoorziening tijdig te signaleren en op te lossen.
- De gemeente faciliteert het uitbreiden en versterken van het elektriciteitsnet door ruimtelijke procedures waar mogelijk te versnellen.
- Innovatieve oplossingen zoals buurtbatterijen en slimme netwerken worden gestimuleerd om piekbelasting te verminderen en netcapaciteit efficiënter te benutten.
- De gemeente stimuleert de vorming van energiehubs, met name op bedrijventerreinen, zodat bedrijven elkaars overcapaciteit makkelijker kunnen gebruiken.

Inbreiding en uitbreiding

De SGP geeft de voorkeur aan inbreiding boven uitbreiding om op een zorgvuldige manier om te gaan met beschikbare ruimte. Tegelijk is duidelijk dat (in veel gevallen) uitbreiding noodzakelijk is om het woningtekort op te lossen. Bij uitbreiding wordt rekening gehouden met het landschap, het behoud van groen en de cultuurhistorische inrichting van het gebied. We zijn voorstander van uitbreiding van kleine kernen en buurtschappen, een straatje erbij kan een goede impuls geven aan een stabiele en levensvatbare woongemeenschap.

Concreet:

- De gemeente geeft prioriteit aan inbreidingsprojecten, waarbij leegstaande (bedrijfs)panden en braakliggende terreinen worden benut voor nieuwe woningen of andere functies.
- Uitbreidingsplannen worden zorgvuldig ontworpen met oog voor het landschap, behoud van natuur, het benutten van zonne-energie en de integratie van cultuurhistorische elementen.
- Een straatje erbij bij kernen of buurtschappen geeft een toegevoegde waarde.
- De gemeente richt extra aandacht op de aanwezigheid en bereikbaarheid van voorzieningen voor ouderen die hier afhankelijk van zijn. Bij zowel inbreiding als uitbreiding worden voorzieningen zoals groen, speeltuinen en wandelpaden nadrukkelijk meegenomen om de leefbaarheid te vergroten.
- De gemeente werkt samen met inwoners, experts en andere belanghebbenden om plannen af te stemmen op lokale behoeften en draagvlak te creëren.

Huisvesting arbeidsmigranten

Arbeidsmigranten spelen een belangrijke rol in sectoren zoals landbouw, logistiek en industrie, maar hun huisvesting voldoet vaak niet aan de norm. De SGP ziet het als een

gedeelde verantwoordelijkheid van werkgevers en gemeenten om goede huisvesting te realiseren.

Concreet:

- We zijn voor een zelfbewoningsplicht bij het kopen van een woning in de stad of een kern. Daardoor wordt voorkomen dat er woningen onttrokken worden aan de autochtone bewoners en dat er onwenselijke verhuur aan arbeidsmigranten ontstaat.
- Bedrijven en gemeente zorgen samen voor een aanvaardbare kwaliteit van het woon- en leefklimaat, zowel voor arbeidsmigranten als voor de directe omgeving.
- Huisvesting voldoet minimaal aan normen van keurmerken zoals SNF of AKF.
- Verblijfsbieders hebben een exploitatievergunning om leefbaarheid en goed beheer te waarborgen.
- Een beheerder is aansprakelijk voor de huisvesting en het toezicht hierop.
- Arbeidsmigranten die op huisvestingslocaties verblijven, worden indien mogelijk geregistreerd in een gemeentelijk nachtregister.
- De gemeente stimuleert initiatieven die bijdragen aan een vroegtijdige en duurzame integratie van arbeidsmigranten, waaronder taalonderwijs. Daarnaast maakt de gemeente afspraken met bedrijven om verantwoordelijkheid te nemen voor de huisvesting van hun arbeidsmigranten, zodat er passende en fatsoenlijke woonvoorzieningen beschikbaar zijn.
- De gemeente stelt een arbeidsmigrantencoach aan die de taal spreekt en de mensen wijst op waarden en normen binnen de kernen. De arbeidsmigrantencoach ondersteunt bij het regelen van diverse zaken (aanvragen/verlengen van rijbewijs, regelen van belastingzaken, aanvragen toeslagen, subsidies etc.) in samenwerking met maatschappelijke organisaties.

Onderdak voor mensen in nood

De toegenomen instroom van vluchtelingen stelt de gemeente voor uitdagingen. De Bijbel geeft ons de opdracht om gastvrij te zijn voor vluchtelingen en mensen in nood. De locatiekeuze voor de opvang van vluchtelingen dient in nauw overleg met omwonenden plaats te vinden, we zoeken naar locaties waar de overlast zo beperkt mogelijk zal zijn.

Concreet:

- We tonen christelijke barmhartigheid voor vluchtelingen en statushouders en werken mee aan asielopvang.
- We staan alleen Asielopvang toe op locaties waar minimaal overlast is te verwachten voor de inwoners. Het is goed om in te steken op voldoende activiteiten voor asielzoekers zodat verveling wordt tegengegaan. We geven daarbij de voorkeur aan de opvang van gezinnen.
- De opvang van statushouders en asielzoekers moet passen bij de aard en schaal van de gemeenschap, en de gemaakte afspraken daarover in Zeeuws verband.

- We stimuleren betrokkenheid van kerken en vrijwilligers bij de opvang en integratie van statushouders, bijvoorbeeld door hulp bij het vinden van werk, onderwijs en sociale activiteiten.

Huisvesting immigranten

De instroom van vluchtelingen stelt de gemeente voor uitdagingen. De Bijbel is helder over gastvrijheid naar vluchtelingen. Tegelijk ligt er ook de opdracht om te doen wat verstandig is. De opvang van vluchtelingen moet in balans zijn met de belangen van onze inwoners. Voorrangsgroepen gaan niet voor op bestaande wachtlijsten van eigen inwoners. Als de behoefte van voorrangsgroepen onvoldoende ingevuld kan worden zetten wij in op alternatieve en tijdelijke huisvesting. Denk hierbij aan oplossingen zoals het benutten van leegstaande (bedrijfs/kantoor)panden of woningparken, om de druk op reguliere woningen te verminderen en een evenwichtige huisvesting te waarborgen.

Concreet:

- De SGP bepleit gastvrijheid voor vluchtelingen, maar de opvang van asielzoekers moet passen bij de aard en schaal van de gemeenschap.
- Het maatschappelijk middenveld speelt een belangrijke rol bij de opvang van asielzoekers en statushouders.
- Statushouders krijgen een zinvolle dagbesteding. Aangezien integratie het beste gaat door te participeren in de samenleving stimuleert de gemeente zoveel mogelijk dat statushouders aan het werk gaan/een baan hebben en de Nederlandse taal leren.

Demografische ontwikkeling

Er worden in Nederland de laatste decennia steeds minder kinderen geboren. Het aantal geboorten daalt en het gemiddelde kindertal per vrouw ligt nu rond de 1,4. Voor een evenwichtiger samenstelling van de bevolking zou dit tenminste 1,9 kind per vrouw moeten zijn. De scherpe daling sinds 2010 komt door allerlei oorzaken, zoals de grotere onzekerheid bij opvoeders, de voorrang die een goede carrière krijgt, de nadruk op individuele autonomie en onzekerheid bij jongeren over de toekomst. Ook het gestegen aantal abortussen vermindert het aantal levend pasgeborenen. De SGP vindt het belangrijk dat onze samenleving uitstraalt dat kinderen welkom zijn en dat jonge ouders op steun kunnen rekenen.

In Terneuzen is er nog een beperkte groei, maar dat wordt met name veroorzaakt door de migranten. De groeiambities die door het vorige college is uitgesproken; naar 125.000 inwoners in 2030, is totaal onrealistisch. Het is belangrijk om onze gemeente goed te vermarkten, te zorgen voor een gezonde economie, en een omgeving waar het goed werken en wonen is.

Concreet:

- De gemeente zet zich in voor passende en betaalbare huisvesting voor jonge stellen.
- Het bieden van laagdrempelige steun aan jonge ouders bij opvoedingsvragen, kan met behulp van vrijwilligersorganisaties en kerken worden gerealiseerd.
- Een goede bereikbaarheid van het woon- en werkadres, ook per openbaar vervoer, heeft meer aandacht.
- De gemeente ontwikkelt positief lokaal gezinsbeleid en bundelt de ondersteuning voor jeugd en gezin in een gemeenschappelijk loket.
- Bij winkelcentra en andere drukbezochte plekken worden gezinsparkeerplaatsen gecreëerd.
- Starterslening voor jongeren is een goede zaak, dat willen we graag verder uitbouwen.